

nézve a kőszénoszlopok az északibb szállító nyilántól kezdve, a törecsszállító nyilámokig lehető gyorsassággal lefejtendők és törecscsel berakandók leendőnek. Ezen intézkedés által a Hosszúteknőnek északi és északnyugoti része egy körülbelől 10 ölnyi szélességű tűzgáttal az égő telektől tökéletesen lesz elzárva s mint reményelem, az égő telkekben netalán újból képződő sujtólégnek átszivárgását és ennek folytán felrobbanását lehetlenné fogja tenni.

Végre megemlítendőnek vélem még azt is, hogy a kőszénbánya és téglagyár társulat, tekintettel azon készsége, melylyel bányamunkásai a szerencsétlenültek felkeresésében fáradhatlanul működtek, és szem előtt tartva a hátramaradt özvegyeket s szülőket, egyrészt buzdításul, másrészt némi enyhítésül, teljes elismerést érdemlő bőkezűséggel munkásait megjutalmazta, és a hátramaradtakat a társládai alapszabályok értelmében járó nyugdíjakon kívül részint mindjárt kielégítette, részint pedig 10 évig tartó évi pénzsegélyekkel látta el.

Vegyesek.

A m. kir. földtani intézet ez idei fölvételeinek terveze következőképen van megállapítva. A fölvételek kiterjednek azon területekre, melyek közvetlenül csatlakoznak a múlt évben fölvettekhez, még pedig: 1) a Bakonyban folytatandó fölvételek két osztály által fognak létesíttetni, az egyiknek vezetésével Boeckh János geológ úr bizatik meg, ki a Bakony legnyugotibb nyúlványaiban, Keszthely vidékén fog működni; a második osztályt Pávay Vajna Elek geológ úr vezeti, ki Tolna megyében végzendi a fölvételi munkálatokat, kik mellé Roth Lajos gyakornok van rendelve; összesen a katon. törzskari térképeknek 18 lapján. 2) Hofmann Károly főgeológ úr Nagybánya vidékén és Máramarosban folytatandja a földt. fölvételeket, azon területen, melyen a rendkívüli fontosságú sóbányák vannak; miért is a marm. szigeti bányagazgatóság részéről egy bányatiszt fog Hofmann úr mellé rendeltetni résztveendő az ottani felvételekben. E területen 9 lap fölvétele van tervezve.

3) Erdélyben az ország délkeleti részén, körülbelül 40 □ mértföldnyi terület lesz felveendő, mely munkával

Herbich Ferencz úr, kolozsvári muzeumi segédőr bizatik meg, ki az ottani igen érdekes és fontos földtani viszonyokat némileg már ismeri.

Winkler Benő geológ a m. kir. földmiv. és keresk. Ministerium engedélyével ásvány- és földtani tanulmányok tétele végett Berlinbe utazott s ott hosszabb ideig való tartózkodása miatt az idei felvételekben részt nem vesz.

Leonhard u. Geinitz: Neues Jahrbuch für Mineralogie und Paläonthologie. 1871. II. Heft.

Ezen füzet tartalma eredeti munkálatokban:

1. Die Melaphyre der niederen Tátra in Ungarn von Hanns Höfer, Professor an der Bergschule zu Klagenfurt.

A Melaphyr ezen hegységben egy keletről nyugot felé nyúló, vagy 2 mértföld hosszú s alig $\frac{1}{2}$ mtf. széles telérvonulat gyanánt lép föl, Poprádtól délre kezdődik s miután két ágra szakadt volna, Maluzina táján végződik.

A Melaphyrvonulatok az alsó Triashoz tartozó vörös homokkőben (Buntsandstein) vannak s felső triasz vagy rhäti mészkövek által födetnek, miből a Melaphyr közép triasz korára következett a szerző.

Erre következik a Melaphyr ásvány- és vegytani vizsgálatainak eredménye, mely több tekintetben igen fontos. A kőzetnek különféle fajtáit négy csoportba osztja: 1) tömöttek, 2) kristályosak, 3) porphyrdadak és 4) mandolakövesek. Ezen különböző félességek fölváltva jönnek elő mind a két vonulatban, de egészben mégis a tömött, sötét ibolya- és chokoladebarna színű fajták uralkodnak túl. Legszebb a M. porphyr délre Luczivnától, mert abban $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ '' hosszú földpátkristályok kiválvák. Minden fajtából egy vagy több vegyelemzést is közöl a szerző, melyekből igen érdekes, a Melaphyr elegyrészeiről eddig tartott nézetekkel ellenkező következtetéseket von. Eddig-élé ugyanis nagyrészt azt tartották, hogy a M. a Labradorit vagy az Oligoklas és Augitnak vagy Amphibolnak benső keveréke. A luczivnai M. porphyr földpátjának elemzéséből kitűnik, hogy az a Labrador és Oligoklas között áll, tehát Andesin, melynek vegyszerkezetével egyéb helyről való M.-ek földpátjai is leginkább megegyeznek. Az alapanyagának külön elemzéséből kitűnt, hogy uralkodó elegyrésze ennek is az Andesin (72%), a többi 28 %-ból 12.29% kovasavra és 15.88% vasoxydra jön, úgy hogy képtelenség ebből az Augit vagy Amphybol vegyszerkezetét kihozni. — A Melaphyr mandolakőben a mandolák képződését kőzetközöleg magyarázza ki. Miután a Svarin mellett előjövő Melaphyrporphyrban észlelhető, hogy az

$1\frac{1}{2}$ ''' hosszú Andesin kristályok részben vagy egészen is átváltak mandolákká s hogy utóbbi esetben az átváltozás az alapanyagban is tovább terjed, következteti Höfer, hogy itten az Andesin átalakulásának tulajdonítandó a mandolaképződés. A tömött Melaphyrban a mandolaképződésnek folyamata avval kezdődik, hogy piszkos fehér vagy zöldes foltok kivállanak éles körvonalak nélkül, melyeket csak a későbbi folyamatban kapnak. A mandolákat képező és a teléreket kitöltő ásványok a következők: Delessit, Calcit, Mesitin, Quarcz, Pistazit, Heulandit, rézkénegek és Malachit.

2. Bericht über die vulkanischen Erscheinungen des Jahres 1870. Von Prof. C. W. Fuchs.

Az évkönyvben 1865 óta jelen meg évenként egy statistikai összeállítás az elmúlt év vulkáni kitéréseiről és a tudomásra jött földrengésekről, melyek egykor igen becses anyag gyanánt fognak szolgálni a vulkáni tünetnyek alapokainak megmagyarázására. A múlt év a háború miatt az összeállítására nem volt kedvező. A följegyzett vulkáni kitérések száma 9, a földrengéseké 131, mely utóbbiakból 8 jut Magyarországra. Földrengésektől sokat szenvedett a múlt évben Görög- és Olaszország; itt hivatalos összeállítás szerint 98 ember elveszett, 222 megsebesült s 2225 ház összedült a földrengések következtében.

K. A.

K é r e l e m.

Az év első negyede eltelvén, a Magyarhoni Földtani Társulat azon tagjai, *hik tagdíj illetéküket még nem fizették be*, alapszabályaink 10 §-ja értelmében tisztelettel felkéretnek, hogy a jelen évre eső tagdíjat, a még netán elmaradt hátralékokkal együtt, vagy nekem (Pest, Sándorutcza 9. sz. a.) vagy a társulati pénztárnok úrnak (Pest, nemzeti museum) beküldeni, ha pedig a Társulat kebeléből kilépni szándékoznak, ebbeli elhatározásukat az alapszabályainak 9-ik §-ja szerint velem írásban tudatni sziveskedjenek.

Továbbá, részint hogy a t. tagok a Földtani Közönyt valamint a Földtani Intézet jelesen kiállított évkönyvét biztosan megkapnassák, részint hogy a tagok névjegyzékét helyesen összeállithassam, fölkérek mintagtagtárs urat, hogy nevét, teljes czimét s lakását (ut. póstát) velem minél előbb (egyszerűen levelzési póstalap-pal) közölni sziveskedjék.

Bernáth József,

társulati titkár.